

Materiály

Tragický případ Miroslava Dolejšího a Eugena Vrby

Prokop Tomek

V roce 1990 společnost rozdělila kontroverzní brožura s názvem *Analýza událostí 17. listopadu*. Obsah této práce se podstatně lišil od většinového vnímání doby před listopadem 1989 a po něm. Autor čelil mediálním útokům, zároveň mu vyjadřovaly podporu síly na samém okraji politického spektra. Jen malou pozornost tehdy veřejnost věnovala osobnosti autora a osobním motivům, z nichž taková práce mohla vzniknout.

Dnes je Miroslav Dolejší již mrtev. Jeho „analýza“ – co do žánru spíše pamflet – zůstává nadále dílem silně problematickým a seriózní historiografií odmítaným. Pokračující zkoumání perzekucí z doby vlády komunistické strany v Československu však otevírá i nečekané souvislosti a otázky, na které čtenář dnes již polozapomenutého dílka nemusí vůbec pomyslet.

Úřední dokumenty o soupeření Dolejšího s totalitní mocí dokládají zejména postupnou likvidaci talentovaného člověka. Za pozornost jistě stojí i neobvykle dlouhá doba pronásledování. Celkem osmnáct a půl roku, které Dolejší – s jednou přestávkou – strávil ve vězení komunistického režimu, ho staví patrně na první místo co do počtu „odkroucených“ let mezi československými politickými vězni. Kdo z odsouzenců padesátých let se ocitl znovu na tak dlouho ve vězení v době „normalizace“? V neposlední řadě Dolejšího uvěznění za údajnou špionáž v roce 1976 narušuje zažitou představu o mírnější perzekuci v sedmdesátých a osmdesátých letech. Není to totiž případ ojedinělý. Státní bezpečnost i za „normalizace“ inscenovala provokace a účelově si přizpůsobovala výklad zákonů. Ve spolupráci

s justicí, zdánlivě podle práva, nemilosrdně ničila životy svých oponentů. V řadě případů, jako je tento, k tomu docházelo bez jakéhokoli zájmu světové nebo domácí veřejnosti. A nakonec, postoj některých bývalých spoluvězňů k Miroslavu Dolejšímu – osobnosti jistě svérázné – po roce 1989 byl možná novou křivdou v časech, kdy křivdy měly být napraveny.

„Normalizační“ případ Vrba a Dolejší

Představme nejprve kauzu Eugena Vrby, protože tragický postih Miroslava Dolejšího za „normalizace“ je s ní úzce propojen. Vrba se narodil jako Eugen Weinberger roku 1918 v Sečovcích na Prešovsku. Po vystudování gymnázia v Užhorodě pracoval jako úředník. K roku 1937 datoval Vrba později své členství v KSČ. Za války byl aktivní v partyzánském odboji. Po válce působil jako novinář, v roce 1952 se přestěhoval do Prahy. Od května 1968 byl redaktorem časopisu *Československý svět*, který vydávalo Ministerstvo zahraničních věcí – Československý ústav zahraniční. V roce 1968 se zapojil do „obrodného proudu“ v komunistické straně, za což byl fakticky již koncem roku 1969, právně pak v září 1972, z ministerstva propuštěn. Navíc byl v rámci čistek roku 1970 vyškrtnut z KSČ a jako mnoho podobně postižených měl potíže s hledáním místa. Několik let příležitostně pracoval jako novinář. Nakonec skončil u podniku Metrostav, formálně jako dělník, mohl ale vykonávat práci v administrativě.

V atmosféře permanentního podezírání byl jako Žid, údajně sionista z rodiny velkoobchodníka (otec byl ale učitelem), s nedoloženou stranickou a odbojovou minulostí, pro Státní bezpečnost podezřelý již v padesátých letech.¹ Od roku 1956 na něj StB vedla evidenční svazek pod heslem „Minulost“ pro podezření z (nijak konkrétně nezdůvodněné) špionáže pro Izrael. Po roce 1959 byl navíc zanesen (přestože nyní už byl bezpochyby členem KSČ!) do evidence takzvaných bývalých lidí, příslušníků „nepřátelských poražených tříd“. „Rozpracování“ pro špionáž nicméně bylo v roce 1964 bez výsledku ukončeno. Podruhé byl na Eugena Vrba založen osobní svazek v prosinci 1968, a to Krajskou správou StB v Praze pod heslem „Žluva“. Důvodem byly jeho kontakty se zahraničními novináři, jimž údajně předával (a asi také prodával) po srpnu 1968 „zkreslené informace o okupaci“ vojsky Varšavské smlouvy. V roce 1970 si Státní bezpečnost Vrba pozvala na zastrašující pohovor a svazek uložila do archivu, protože původní podezření se nepodařilo pro-

1 Eugen Vrba uváděl členství v KSČ před válkou i za války, nedochovaly se o tom však žádné doklady. Podobně tomu bylo s jeho odbojovou činností. Pro komunistickou byrokracii bylo po letech obtížné prověřovat tyto skutečnosti, a když se navíc jednalo o vcelku bezvýznamného jedince, snad to ani nepovažovala za důležité. To, co sám o své stranické příslušnosti a odboji tvrdil, bylo přijímáno s podezřením. Neexistovaly však ani důkazy, na jejichž základě by bylo možné jeho tvrzení odmítnout.

kázat. Byl ovšem nadále považován za nespolehlivou osobu. Od roku 1970 byl opět zanesen do evidence nepřátel, nyní jako „nepřátelská osoba“ III. kategorie.²

Konečně počátkem roku 1976 Státní bezpečnost zahájila třetí a poslední „operativní rozpracování“ Eugena Vrby. Agent II. správy Federálního ministerstva vnitra (správa kontrarozvědky pro boj proti vnějšímu nepříteli) číslo 2478, s krycím jménem „Jablonecký“, podal 18. února 1976 svému řídícímu důstojníkovi, podplukovníkovi Karlu Řezáčovi zprávu o svém rozhovoru s Eugenem Vrbou. Vrba agenta navštívil 13. února 1976 a sondoval možnost předávat přes „Jabloneckého“ do zahraničního tisku mimo kontrolu režimu za honorář odborné články o Československu. Uvažoval přitom, že jako vhodný kanál by mohlo posloužit například velvyslanectví Spolkové republiky Německo v Praze. (Agentem „Jabloneckým“ byl totiž bývalý dopisovatel Německé tiskové agentury (*Deutsche Presse Agentur* – DPA) s trvalým pobytem v Československu, rakouský inženýr Wilhelm Krasser.) Vrba hovořil i o plánech publikovat v časopisu *Listy*, který vydával v Itálii Jiří Pelikán.³

Státní bezpečnost projevila o Vrbovu iniciativu velký zájem. Druhého března 1976 byl na něj zaregistrován signální svazek pod heslem „Plevel“. Agent „Jablonecký“ dostal za úkol zjistit zdroj informací Vrbových článků a jejich pisatele. Texty byly totiž odborně fundované, zejména z oblasti informačních technologií. Pisatele Vrba ale nechtěl prozradit. Na pokyn StB se „Jablonecký“ s Vrbou scházel opakovaně, například 22. března 1976 ve svém autě před domem (údajně z opatrnosti). V autě byl ale zamontován odposlech.⁴

„Operativní rozpracování“ Eugena Vrby trvalo několik měsíců. Během nich se Státní bezpečnost snažila odhalit pozadí vzniku textů a také posoudit, jakou hodnotu vlastně tyto informace reálně mají. Agent „Jablonecký“ měl po celou dobu udržovat Vrba v očekávání, že se transakce podaří, aby ho nenapadlo hledat jiný „kanál“ na Západ, který by StB neměla pod kontrolou.

Úřední hodnocení obsahu článků nebylo jednoznačné. Podle informace určené pro náměstka ministra vnitra z 26. dubna 1976 byl náčelník správy automatizace FMV toho názoru, že dané informace pouze není žádoucí rozšiřovat. Podle odborníků z Generálního štábu Československé lidové armády však měly některé pasáže zpracovaných článků dokonce charakter „přísně tajné zvláštní důležitosti“. A naopak příslušník XI. správy FMV (kontrarozvědná ochrana ekonomiky Státní bezpeč-

2 Evidence „nepřátelských osob“, zřízená rozkazem ministra vnitra ČSSR č. 44 z 30.9.1970, byla obnovena evidencí „bývalých lidí“. III. kategorie byla určena pro „reakčně zaměřené osoby, které se svými nepřátelskými postoji veřejně neprojevují, sdružují se ve skupinách mezi sebou nebo udržují styky s cizinci“. (Viz *Archiv bezpečnostních složek*, Praha (dále *ABS*), fond (f.) A 2/4 (Sekretariát Federálního ministerstva vnitra, IV. díl), inventurní jednotka 3.)

3 *Tamtéž*, Fond operativních a vyšetřovacích svazků a spisů StB, archivní číslo (arch. č.) 608508 MV, spis prověřované osoby, od března 1976 signální svazek, registrační číslo (r. č.) 10797, heslo „Plevel“, vedený na Eugena Vrbu, agenturní záznam „Jablonecký“, s. 24–26.

4 *Tamtéž*, agenturní záznam z 22.3.1976, s. 127 n.

nosti) jménem Aibl soudil, že informace nejsou nikterak tajné a pisatel využíval jen oficiální publikované dokumenty. V informaci o případu ze 4. května 1976 již Aiblv kritický názor chybí, ostatní výše uvedená stanoviska zůstávají beze změny.⁵

V obdobných případech musela Státní bezpečnost pro účely trestního řízení formálně „zoficiálně“ informace získané nelegální cestou (agenturní síti, nepovolenými odposlechy, cenzurou korespondence a podobně). Tentokrát přiměla svého agenta, aby se přihlásil „dobrovolně“ se svědectvím – údajně proto, že získal informace o trestném činu a sám nechce porušovat zákon. Tak se (dle datace protokolu) 10. června 1976 ing. Wilhelm Krasser dostavil na Federální ministerstvo vnitra, aby podal svědeckou výpověď o tom, co se dozvěděl od Eugena Vrby. Odevzdal i od něj získané rukopisy článků. Tyž den odpoledne byl Vrba zatčen a o dva dny později bylo proti němu vzneseno obvinění ze spáchání trestného činu podle paragrafu 105 – vyzvědačství. Až po výsledcích Vrba prozradil pisatele článků a zdroj svých informací. Čtrnáctého června 1976 byl pak zadržen Miroslav Dolejší.

Vězněm za Gottwalda, Zápotockého, Novotného...

Miroslav Dolejší se narodil 20. listopadu 1931 ve Velkém Přítočně u Kladna v rodině dělníka. Vyučil se strojním zámečníkem v SONP Kladno a studoval Vyšší školu strojnickou v Kladně. Ve druhém ročníku školy vyvěsil 7. října 1950 v klubovně Českého svazu mládeže během studentského večírku britskou vlaječku. Na návrh Vladimíra Kolmistra, tehdy předsedy Okresního výboru ČSM v Kladně, byl kvůli tomu Miroslav Dolejší se spolužákem Karlem Hofmanem na přelomu let 1950 a 1951 vyloučen ze studia na všech školách v Československu.⁶ Akt vyloučení se odehrál pod Kolmistrovým přímým a osobním nátlakem na spolužáky obou postižených.⁷ Počátkem roku 1951 byl Miroslav Dolejší poslán do Tábora nucených prací na dole Gottwald v Kladně-Švermově.

5 *Tamtéž*, Zpráva z 26.4.1976 – informace o průběhu akce PLEVEL.

6 RSDr. Vladimír Kolmistr (narozen 1930) se vyučil leteckým mechanikem, v roce 1964 absolvoval Vysokou stranickou školu ÚV KSČ v Praze. Byl předsedou Okresního výboru ČSM v Kladně, v letech 1954–1967 členem ÚV ČSM a v letech 1951–1964 působil jako politický pracovník v armádě. Na 14. (vysočanském) sjezdu KSČ na konci srpna 1968 byl zvolen do Ústřední revizní komise KSČ. V roce 1969 byl z KSČ vyloučen a nucen vykonávat dělnická povolání. V roce 1977 podepsal Chartu 77 a na sklonku 80. let spoluzakládal Klub za socialistickou přestavbu – Obroda. V srpnu 1989 byl trestně stíhán pro trestný čin hanobení státu a jejího představitele. V roce 1990 byl Vladimír Kolmistr kooptován do Federálního shromáždění a zvolen poslancem České národní rady.

7 *Sbírka Josefa Dolejšího*, Protokolární zápis jednání o návrhu na vyloučení žáků Hofmana a Dolejšího ze 2. ročníku Vyšší školy strojnické (M2), Kladno, 14.11.1950 (viz příloha tohoto článku).

V létě téhož roku, 3. června 1951, byl Miroslav Dolejší zatčen Státní bezpečností. Podle obžaloby se v červnu 1949 seznámil s údajným agentem americké zpravodajské služby CIC „Žeňkou“. Dodával mu zprávy o výrobě v SONP Kladno a prý na jeho pokyn vstoupil do Českého svazu mládeže, kde měl organizovat ilegální skupiny. Tyto skupiny měly shromažďovat zbraně pro státní převrat a provádět výzvědnou činnost. Dolejší byl údajně v kontaktu i se spolupracovníkem „Žeňky“, jistým „dr. Kubínem“, a na jejich výzvu se zúčastnil v Ústí nad Labem ilegální schůzky mládežnických aktivistů. Schůzce předsedal právě Kubín a bylo na ní přítomno několik zástupců mládeže z různých měst. Za akci prý stála Národnědemokratická strana v ilegalitě a Kubín byl jejím vedoucím činitelem. Dolejší se pak několikrát setkal s jedním z přítomných jménem „Jarka“, který dělal spojkou mezi ním a Kubínem. Předal mu prý větší množství zbraní, které předtím dostal od „Žeňky“ pro ilegální skupinu. Krátce nato, 31. ledna 1951, byl Dolejší zatčen Státní bezpečností. Po výsledku podepsal závazek ke spolupráci na odhalení „Žeňky“ a „dr. Kubína“ a byl propuštěn na svobodu. Ihned poté se prý ale setkal se spojkou „Žeňky“ a prozradil jí svůj výsledek před orgány Státní bezpečnosti i to, že jim slíbil spolupráci. Dostal tedy instrukce, jaké zprávy má Státní bezpečnosti předávat, než mu bude obstarán ilegální byt a než bude moci odejít do zahraničí. Z toho nakonec sešlo a Miroslav Dolejší s kamarádem Rudolfem Václavíkem se skrýval na chatě ve Zbečně. Po dvou měsících skrývání byl v červnu 1951 zatčen.⁸

Vznik a činnost zmíněné ilegální skupiny nejsou zcela jasné, s největší pravděpodobností se jednalo o provokaci Státní bezpečnosti. Nasvědčuje tomu i skutečnost, že „Žeňka“, „Jarka“ ani „dr. Kubín“ přes své údajné rozsáhlé protistátní aktivity nebyli Státní bezpečností zajištěni a postiženi. Takové „štěstí“ bylo domnělým „agentům ze Západu“ dopřáno i v dalších obdobných případech. Vyšetřovací spis Státní bezpečnosti ovšem pochopitelně není zcela důvěryhodným pramenem, takže i když se provokace nabízí jako nejvěrohodnější verze, pravdu o pozadí případu přímo ze spisu nevyčteme.

Pětadvacátého září 1951 podalo Krajské velitelství StB v Praze trestní oznámení na skupinu dvanácti osob ve vazbě v čele s Dolejším (jeden člen údajné skupiny byl stíhán na svobodě). O rok později, 16. října 1952, Státní soud v Praze vynesl rozsudky nad deseti kladenskými studenty a úředníky, vesměs ve věku mezi osmnácti a dvaadvaceti lety. Pro Miroslava Dolejšího jako údajnou hlavu skupiny obžaloba navrhovala trest smrti, nakonec mu soud vyměřil trest odnětí svobody v délce třiadvaceti let, což bylo i tak nejvíce ze všech odsouzených. Během věznění prošel Miroslav Dolejší řadou vězeňských táborů včetně Jáchymovska. Od roku 1957 pak

8 ABS, Fond operativních a vyšetřovacích svazků a spisů StB, skupinový vyšetřovací spis V-2767 MV Dolejší Miroslav a spol., č. 163/51.

díky svým schopnostem pracoval jako projektant v technickém ústavu ministerstva vnitra ve věznici Praha-Pankrác (takzvaný basaprojekt).

Miroslav Dolejší byl z vězení po devíti letech podmíněčně propuštěn na amnestii v květnu 1960. Nastoupil do podniku Závody elektrotepelných zařízení (ZEZ) v Praze, kde jako samouk rozvíjel své odborné schopnosti. Přestože neukončil střední školu, byl aktivní v Českém komitétu pro vědecké řízení, v České vědecko-technické společnosti Československé akademie věd a v obdobných akademických společnostech kybernetické, demografické a sociologické. Stal se odborníkem v oboru systémového inženýrství a v automatizovaných systémech řízení.

V roce 1968 se Miroslav Dolejší dosti široce občansky angažoval. V Závodech elektrotepelných zařízení byl tajemníkem Rady pracujících a podle záznamů Státní bezpečnosti měl být také členem přípravného výboru k obnovení sociálnědemokratické strany. Angažoval se i ve sdružení bývalých politických vězňů K-231. Od roku 1970 vystřídal několik zaměstnání a v listopadu 1974 nastoupil jako vedoucí výpočetního střediska a vedoucí dispečer panelárny Prefa v Praze-Malešicích.

Krajská správa StB v Praze Miroslava Dolejšího zařadila v listopadu 1973 do evidence „nepřátelských osob“ a v únoru 1974 na něj založila spis prověřované osoby.⁹

...vězněm za Husáka

Po řadě výsledků učinili pracovníci Státní bezpečnosti tento závěr: Koncem roku 1975 Eugen Vrba navrhl svému známému Miroslavu Dolejšímu, aby pro něj zpracovával články s libovolnou tematikou, které budou spolu uveřejňovat v zahraničí. Kromě kritických politických úvah o situaci v Československu a hospodářské spolupráci se Sovětským svazem články podle StB obsahovaly utajované skutečnosti z „hospodářsko-ekonomické oblasti“ (sic) a údaje se vztahem k bezpečnosti a obranyschopnosti státu. Takto znělo stanovisko znalců z Generálního štábu Československé lidové armády a z Ústavu pro využití výpočetní techniky v řízení.¹⁰

V průběhu vyšetřování se ještě rozšířil okruh pachatelů. Vrba při výsledku 5. července 1976 doznal, že krátce před zatčením odhalil sledování Státní bezpečnosti. Požádal proto svého příbuzného Zdeňka Chadrabu, aby kopie článků a další kompromitující dokumenty a knihy odnesl z jeho bytu a ukryl u sebe doma. Stalo se to snad jen několik hodin před domovní prohlídkou ve Vrbově bytě. Chadraba to dokonce

9 *Tamtéž*, Evidence svazků StB, 22.11.1973 registrován na Miroslava Dolejšího spis nepřátelské osoby č. 21364 „Mírek“, 1.2.1974 změna na spis prověřované osoby. Spis byl uložen 23.4.1976 pod archivním číslem 649086 a zničen 6.12.1989.

10 ABS, Fond operativních a vyšetřovacích svazků a spisů StB, arch. č. 608508 MV, spis prověřované osoby, od března 1976 signální svazek, r. č. 10797, heslo „Plevel“, vedený na Eugena Vrba.

i po zadržení při výslechu popíral. Při domovní prohlídce však byly u něj doma dokumenty nalezeny a poté bylo proti němu i jeho družce Marcela Zmatlíkové vzneseno obvinění z trestného činu nadřezování a křivé výpovědi. Zdeněk Chadraba strávil více než měsíc ve vazbě, Marcela Zmatlíková byla vyšetřována na svobodě.

Miroslav Dolejší odmítal obvinění z vyzvědačství. Hájil se tím, že nepoužil při psaní utajované informace, ke kterým neměl ani přístup. Naopak dokazoval, že kterých otevřených zdrojů, publikací, odborných periodik a publikovaných přednášek čerpal. V únoru 1977 zahájil ve vazbě protestní hladovku, která trvala více než tři měsíce! V dubnu 1977 požádal ministra vnitra o vyšetření křivého svědectví Wilhelma Krassera a jeho spolupráce se Státní bezpečností při falšování důkazního materiálu. Estébáckou hru však prohlédl až příliš pozdě a na jeho případ to už nemělo žádný vliv. Odpověď z Federálního ministerstva vnitra byla stručná: trestní stíhání je odůvodněné stavem důkazů a znaleckými posudky, nařčení Státní bezpečnosti z nezákonného postupu je nedůvodné.¹¹

Rozsudkem Městského soudu v Praze z 30. května 1977 byli pro trestné činy ohrožení státního tajemství a pokus o týž čin, ohrožení služebního tajemství a pokus o ně, ohrožení státního tajemství a pokus o vyzvědačství odsouzeni Eugen Vrba na deset let a Miroslav Dolejší na jedenáct let odnětí svobody ve druhé nápravně-výchovné skupině. Nejvyšší soud v září 1977 jejich odvolání zamítl a rozsudek potvrdil. Zdeněk Chadraba byl Městským soudem v Praze 22. června 1977 odsouzen na osmnáct měsíců podmíněně a Marcela Zmatlíková na šest měsíců podmíněně za trestný čin nadřezování.¹²

Aby vše proběhlo alespoň formálně podle práva, a zejména aby neohrozila své zájmy, zahájila Státní bezpečnost také trestní stíhání Wilhelma Krassera pro podezření ze spáchání přípravy trestného činu vyzvědačství. V listopadu 1977 ale vyšetřovatel StB trestní stíhání odložil. Krasser podle usnesení projevil účinnou lítost a věc oznámil ještě včas, takže se dalo následkům trestné činnosti Vrby a Dolejšího zabránit.

V lednu 1985, sedmnáct měsíců před vypršením původního rozsudku, byl Eugen Vrba podmíněčně propuštěn z nápravně-výchovného ústavu v Ostrově nad Ohří. Samizdatové *Informace o Chartě 77* zveřejnily o dva roky později krátkou zprávu o tom, že Vrbovi byl na svobodě upřen zvýhodněný důchod za účast ve Slovenském národním povstání (pobíral nyní jen 976 Kčs) a upřen nárok na byt, který byl navíc v době jeho věznění vyloupen a poškozen.¹³ Eugen Vrba zemřel 26. ledna 2004.

11 *Tamtéž*, vyšetřovací spis StB arch. č. V-32024 MV proti E. Vrbovi pro tr[estný] čin vyzvědačství podle § 105/1 tr[estního] zákona, Stanovisko ke stížnosti M. Dolejšího pro náměstka ministra vnitra Vaníčka, 2.5.1977, s. 209-213.

12 *Tamtéž*, svazek 3, rozsudek Městského soudu v Praze z 22.6.1977, s. 6 n.

13 Případ Eugena Vrby po deseti letech. In: *Informace o Chartě 77*, roč. 10, č. 5 (1987), s. 23 (v rubrice „Krátké zprávy“); T. A. [UHL, Petr]: Pokračující perzekuce Eugena Vrby. In: *Tamtéž*, roč. 11, č. 3 (1988), s. 18 (v rubrice „Krátké zprávy“).

Miroslav Dolejší byl vězněn nejprve ve Valdicích, od roku 1982 pak ve smutně proslulých Minkovicích, odkud byl propuštěn 31. října 1985, dvacet měsíců před vypršením trestu. Ve vězení tak jako politický vězeň strávil celkem osmnáct a půl roku svého života! Druhé věznění pro něj muselo být obrovským utrpením; mimo jiné byl odloučen od jediného syna, kterému bylo v době druhého zatčení v roce 1976 osm let.

Agent StB „Jablonecký“ alias Wilhelm Krasser zemřel v Praze 19. listopadu 1979. Poměrně krátká doba jeho spolupráce se Státní bezpečností v letech 1972 až 1979 byla velmi bohatá. Přestože jako dopisovatel západní tiskové agentury psal o komunistickém režimu až příliš ohleduplně, těšil se důvěře jak zahraničních novinářů a diplomatů, tak domácí opozice, a nevzbuzoval žádné zvláštní podezření.

Státní bezpečnost si zvláště cenila Krasserovy zprávy v době přípravy státní smlouvy mezi Československem a Spolkovou republikou Německo, podepsané na podzim 1973. Jeho informace přímo napomohly v roce 1978 k vyhoštění západoněmeckého novináře Hanse Petera Rieseho i k postupu československých úřadů proti tiskové agentuře DPA. Informoval tehdy o schůzce diplomatů z velvyslanectví Spolkové republiky s disidenty, na níž se domlouvalo jejich vystoupení v západoněmecké televizi k desátému výročí srpna 1968. V roce 1973 měl Krasser velkou šanci získat místo korespondenta DPA v Moskvě. Státní bezpečnost i sovětská tajná policie (KGB) měly o to velký zájem, připravovalo se už Krasserovo převzetí řídicími orgány KGB. Nakonec dopadlo všechno jinak. Osud byl do jisté míry spravedlivý, když se Krasserův osobní život v Československu zhroutil. Pochopil, že žena, kvůli které v Československu zůstal, jej využívá. Rozvedl se a bez prostředků zanedlouho zemřel.¹⁴

Gesto satisfakce po listopadu 1989

Miroslav Dolejší vstoupil ve známost veřejnosti na podzim 1990, kdy publikoval svou *Analýzu událostí 17. listopadu*. Hlavním motivem textu je teorie velkého spiknutí – dohody mezi disidenty a komunistickou státní mocí v Československu a globálně velmocenské dohody mezi Spojenými státy a Sovětským svazem. Charta 77 měla podle Dolejšího jako opozice jen formální a vlastně matoucí význam. Hlavním smyslem její „povolené“ existence totiž bylo zejména dlouholeté usměrňování občanské nespokojenosti do takové formy, která by režimu neškodila. Disidenti, z velké části bývalí komunisté, se pak měli podílet na dohodnutém předání moci v listopadu 1989. Dolejšího „analýza“ byl prodchnuta i tradičními spikleneckými klišé, odkazy na spojení Židů, zednářů a komunistů. Tím si získala zájem extrémis-

14 ABS, Fond operativních a vyšetřovacích svazků a spisů StB, arch. č. 726078 MV, r. č. 2478, svazek agenta s krycím jménem „Jablonecký“.

tů, zatímco veřejnost, politická reprezentace a odborné kruhy ji vcelku jednomyslně odmítly.

Důvody, proč Dolejší svou „analýzu“ sepsal, můžeme bezpochyby hledat především ve zklamání ze zničeného života nadprůměrně nadaného a schopného člověka. Potvrzuje to i jeho rozhovor ze srpna 1991, v němž se zmínil o své vězeňské zkušenosti. Redaktor *Lidových novin* shrnul svůj dojem z četby: „Vaše analýza působí černě, velice depresivně. Není ani stopa nějakého východiska nebo optimismu.“ Dolejší reagoval až nečekaně otevřeně: „Lidé, kteří projdou válkou nebo kriminálem, prožijí něco, co si neumíte představit. Vojáci mají zbraň, mohou se bránit, kdežto v kriminále jste vystaveni tak fantastickému ponížení a destrukci, že vás to poznamená na celý život. Ta deformace je obrovská. Dlouhotrvající ponížení zbaví mukla vztahu k hodnotám, které platí v civilu. Je to stav, který se nedá nijak odreagovat, snad jenom tím, že byste zabil lidi, kteří vás tak ponížili. Stav trvalého vyřazení a ponížení si nikdy nemůžete kompenzovat...“¹⁵

Domnívám se, že vysvětlení Dolejšího odporu k Chartě 77 může spočívat právě v osobní zkušenosti z padesátých let. Nemalá část signatářů Charty tehdy zastávala vůči komunistickému režimu zcela jiné postoje než Miroslav Dolejší. Vzpomeňme na vyloučení ze střední školy v roce 1950, které stálo na počátku jeho dlouholeté perzekuce. Zásadní roli v něm sehrál Vladimír Kolmistr – pozdější signatář Charty 77, v listopadu 1989 aktivista Občanského fóra, za nějž byl kooptován do Federálního shromáždění a ve volbách v roce 1990 zvolen poslancem České národní rady.

Dolejší se hájil, že svou „analýzu“ sepsal pro potřeby Konfederace politických vězňů (KPV) a že nebyla původně určena pro veřejnost. Podkladem pro ni prý byly informace, které získal jako člen občanských komisí, působících na Federálním ministerstvu vnitra na jaře 1990. Po vydání svého elaborátu čelil i tlaku z řad Konfederace politických vězňů. Když byla zveřejněna informace, že podepsal závazek spolupráce se Státní bezpečností, měl být dokonce z konfederace vyloučen; nakonec z ní vystoupil v říjnu 1991 raději sám.

Dolejší ale jako tajný spolupracovník v dostupných zveřejněných podkladech (vedených od roku 1954) evidován není. Slib spolupráce podepsal po prvním zatčení v lednu 1951 z taktických důvodů a skutečně jej nijak nenaplnil. Své ilegální spolupracovníky před zájmem Státní bezpečnosti neprodleně varoval. Naopak sám se stal na dlouhá léta objektem té nejtvrdší perzekuce.

Po rozchodu s Konfederací politických vězňů se Miroslav Dolejší stáhl do ústraní. Za svou „analýzu“ čelil hrozbě několika občanskoprávních sporů. Byla z toho nakonec na jaře 1991 jediná žaloba na ochranu cti, kterou podal vedoucí bezpečnostního oddělení Ústředního výboru KSČ z roku 1989 Rudolf Hegenbart (!); žalobce ji však vzal v červenci 1991 sám zpět. Miroslav Dolejší v devadesátých

15 Důkazy zalité do asfaltu. In: *Lidové noviny* (9.8.1991), s. 6.

letech publikoval další články, zejména v pravicovém tisku. Na Slovensku vydal i dvoudílné zpracování vzpomínek vězňů na padesátá léta *Chodbami opuštěnými*.¹⁶ Zemřel 26. června 2001.

Závěrem

Případ Eugena Vrby a Miroslava Dolejšiho patří mezi politicky motivované konstrukce Státní bezpečnosti. Ve své době se případu nedostalo prakticky žádné pozornosti lidskoprávních organizací, světové ani domácí veřejnosti. Případy údajného vyzvědačství v Československu byly sledovány s větším (a zasluženým) zájmem až v pozdějších letech.

V roce 1990 nebyli Eugen Vrba ani Miroslav Dolejší, stejně jako další odsouzení podle paragrafu 105 trestního zákona č. 140/1961 Sb., automaticky rehabilitováni. Až 11. února 1991 Městský soud v Praze zprostil Miroslava Dolejšiho i Eugena Vrba obžaloby dle paragrafu 226, písmeno b) trestního řádu podle zákona o soudní rehabilitaci č. 119/90 Sb. Střední průmyslová škola v Kladně vydala Dolejšimu 24. června 1991 na základě zákona o mimosoudních rehabilitacích č. 87/1991 Sb. a pokynu ministerstva školství z 25. dubna 1991 Osvědčení o maturitní zkoušce.

V období změny režimu na přelomu osmdesátých a devadesátých let lze zaznamenat v souvislosti s případy odsouzených podle paragrafu 105 trestního zákona několik problematických momentů. Jak lze vysvětlit opomenutí v zákoně č. 119/1990 Sb. o soudní rehabilitaci, který se nevztahoval na pachatele trestného činu vyzvědačství podle zákona č. 140/1961 Sb., tedy na osoby odsouzené v letech 1961 až 1989? Přitom byli automaticky ze zákona rehabilitováni lidé odsouzení pro vyzvědačství podle trestních zákonů platných ve čtyřicátých i padesátých letech. V zákoně o soudní rehabilitaci vysvětlení tohoto postupu chybí. Přitom u celé řady odsouzených pro vyzvědačství lze i v době „normalizace“ vysledovat jako motiv jejich jednání nesouhlas s politikou Komunistické strany Československa. Hlavním iniciačním momentem byla okupace vojsky Varšavské smlouvy v srpnu 1968 a následná „normalizace“ poměrů. Někteří skuteční vyzvědači pak předávali druhé straně informace, které jí pomáhaly proti Východu a mohly mít i podíl na výsledcích tohoto soupeření.

Vysvětlení, proč se při rehabilitacích v roce 1991 všem neměřilo stejným metrem, může spočívat v odlišné povaze represe v různých obdobích komunistického režimu. Zatímco v padesátých letech, vyznačujících se masovým pronásledováním, byli z vyzvědačství běžně obviňováni lidé, kteří vyzvědači již na první pohled nebyli, za „normalizace“, kdy se represivní aparát zaměřoval na konkrétní odpůrce

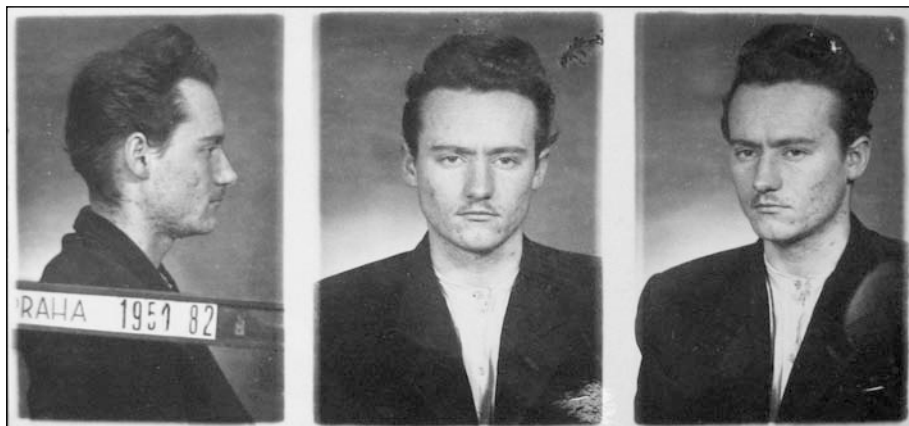
16 DOLEJŠÍ, Miroslav: *Chodbami opuštěnými*. Bratislava, Agres 1991.

či kritiky režimu, se mohlo zdát, že na stejném obvinění je něco pravdy. Kromě toho přežívá předsudek, že vyzvědačství je principiálně nečestné jednání. Zdá se, že i dissent respektoval právo státu na stíhání vyzvědačství. Tento závěr podporuje sdělení Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných s návrhem na výměnu zdejších „vyzvědačů“ za špiony vězněné na Západě. Důvod návrhu byl zejména humanitární a VONS pouze upozorňoval na fakt, že odsouzení svou vinu popírají.¹⁷

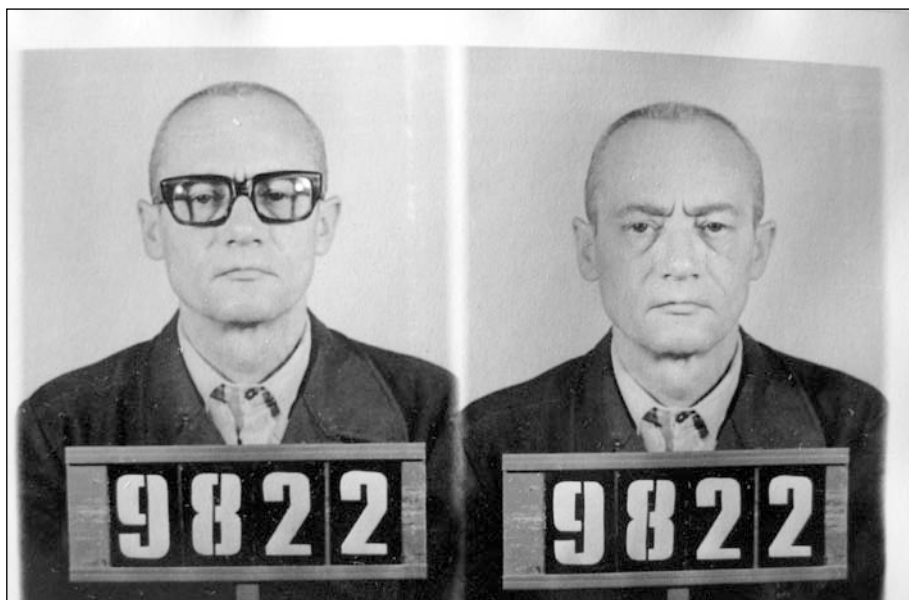
U případů údajného vyzvědačství, založených na zcela vykonstruovaném obvinění Státní bezpečnosti, pak nelze výše zmíněné opomenutí při rehabilitacích pochopit už vůbec. Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných totiž dokonce již v osmdesátých letech mezi odsouzenými podle paragrafu 105 diferencoval, když vydal sdělení zpochybňující některé očividně podezřelé případy občanů vězněných pro špionáž.¹⁸ Bylo snad ustanovení o rehabilitaci trestného činu vyzvědačství ze zákona vynecháno v důsledku podcenění problému, když hlas poměrně nevelké skupiny postižených byl příliš slabý?

17 Sdělení VONS číslo 505. In: *Informace o Chartě 77*, roč. 9, č. 3 (17.2.1986), s. 6.

18 Sdělení VONS číslo 690: Problematika trestného činu vyzvědačství. In: *Tamtéž*, roč. 10, č. 13 (5.10.1987), s. 10–12.

Vězeňské fotografie Miroslava Dolejšího z roku 1951 z jeho vyšetřovacího spisu (Archiv bezpečnostních složek, Praha)

Vězeňské fotografie Miroslava Dolejšího z druhé poloviny sedmdesátých let z jeho osobního spisu vězně (Národní archiv, Praha)

Příloha

„Svůj stát nikým nedáme rozvracetí“

Redakce *Soudobých dějin* se rozhodla publikovat jako doplněk k článku Prokopa Tomka dokument o vyloučení „žáků Hofmana a Dolejšího“ z druhého ročníku Vyšší školy strojnické v Kladně z listopadu 1950. Podle jejího názoru si zaslouží pozornost nejen tím, jaký měl význam pro další osudy Miroslava Dolejšího, ale i proto, že svým obsahem a formou ilustruje celkem běžné sociálně-politické praktiky dané doby. Na zajímavosti mu přitom dodává, že iniciátorem aktu vylučování byl tehdejší předseda Okresního výboru Českého svazu mládeže v Kladně Vladimír Kolmistr, pozdější takzvaný reformní komunista, signatář Charty 77 a nakonec – po pádu komunistického režimu – poslanec Federálního shromáždění a České národní rady. Nejde tedy o dokument jednoduše neutrální, obě jeho hlavní postavy jsou veřejně známé a lze předpokládat, že někteří čtenáři mohou vznést „kunderovskou námitku“ o bulvarizaci a zneužívání těchto okolností. Následující řádky se pokoušejí tyto pochybnosti vyvrátit a poukázat na nezanedbatelný kontext, některé interpretační možnosti dokumentu a otázky, které jej ožívují pro dnešní dobu.

V jedné loňské přednášce o represích po únoru 1948 jsem namísto obvyklých odkazů na politické procesy ocitoval také ze dvou dokumentů konkrétní drobné represe (exekuce majetku a zákaz studia na střední škole) vykonávané prostřednictvím okresního národního výboru. Jedna z posluchaček reagovala slovy, že dokladů o takových drobnostech je v archivu mnoho, a co tím chci říct. Odpověděl bych takto: Těžko porozumíme atmosféře a realitě padesátých let i celému komunistickému systému, nepokusíme-li se pochopit, jak se komunistické vládnutí přenášelo do nejnižších složek společnosti a jak se v praxi vykonávalo. Nikoliv anonymní „oni“, ale zcela konkrétní a leckdy blízké osoby se podílely na realizaci toho, co chápeme jako komunistickou vládu. Abstraktní moc se musí konkretizovat na každé úrovni a vtáhnout do dění i ty, kteří o to nestojí. Názorným příkladem takové situace je právě předložený dokument.

Byť jde o stručný zápis, povšimněme si momentů, které jsou na něm dobře patrné a prozrazují něco charakteristického pro dobu, kdy vznikl. O *vyloučení ze školy* zde rozhoduje předseda okresního výboru Českého svazu mládeže, předseda školské skupiny ČSM a samotná třída! Neřeší se přitom vyloučení ze svazu mládeže, naopak se zdůrazňuje, že i po vyloučení ze školy budou potrestaní žáci „ve výrobě“ pod dohledem „dílenské skupiny“ ČSM. Kde jsou zástupci školy, jak může třída rozhodovat o takovém kroku? „Vládnoucí“ a „ovládání“ na schůzi přitom společně neřeší jen osud dvou spolužáků. Kauza britské vlaječky na taneční zábavě se bleskurychle stává i testem, nakolik je tento kolektiv (přeneseně společnost) ochoten realizovat shora udílené pokyny a představy. Slova Vladimíra Kolmistra, že „lidově demokratický stát dává žákům možnost učit se a bude tuto možnost tím více dávat, čím kladnější bude jejich postoj“, neznějí jen jako zdůvodnění předneseného návrhu

na vyloučení, ale i jako výstraha těm, kteří by se snad dopustili podobných deliktů nebo s nimi sympatizovali. Zajímavá je i strategie těch, kdo ohrožené spolužáky hájí. Komunisty obecně adorovaný výchovný vliv kolektivu je obratně použit jako argument proti vyloučení, neboť „náprava je nejsnazší zde ve škole“, a „jak bude dílenská skupina ČSM moci kontrolovat jejich činnost“? Takticky se téměř nezpochybňuje vážnost jejich „provinění“, ale odkazuje se na kolektiv, který jim pomůže, zatímco vyloučením „zavrdí se ještě více“.

Nezvyklý výsledek prvního hlasování, zamítající vyloučení, ovšem také zřetelně mění atmosféru „vyjednávání“. Ve hře je nyní už explicitně „celek“, který nedovedl vychovávat a nyní „mlčí“. Je symptomatické, že druhé, podstatně ostřejší kolo diskuse vrcholí zásadní otázkou, jaký je Dolejšího poměr k Sovětskému svazu. Dvacet hlasů pro vyloučení namísto původních dvou ukazuje, že třída po takových otázkách pochopila, nakolik je záležitost vyhrocená. Až na dva hlasující proti (typické je i jejich jmenovité uvedení v zápise) se „přenos“ vládnutí povedl, byť možná s nezvyklými potížemi. I dnes si lze představit atmosféru ve třídě po ukončení schůze...

Předložený zápis by jistě stál za jazykovou analýzu a porovnání s jinými podobnými materiály, nakonec však chci poukázat na jiný, časově posunutý aspekt, který dost možná poukazuje na obecnější problém. Dolejšího další osudy, zčásti předznamenané v den jeho vyloučení ze střední školy, nahlíží téměř celá odborná veřejnost prizmatem jeho konspirační *Analýzy událostí 17. listopadu*. Kdo z těch, kteří razantně odsoudili „obskurního“ autora, se však vážně zamýšlel nad další otázkou, kterou editovaný dokument otevírá?

V listopadu 1950 byl vítěz i poražený jasný. Reprezentant vůle komunistické strany¹ byl vítězem, kdo se jí protivil, poraženým. A o téměř čtyřicet let později, když se kácel komunistický režim? Vladimír Kolmistr bezpochyby opět patřil k vítězům. Co ovšem Miroslav Dolejší? Není to otázka kruciólní nejen pro jeho životní bilanci a konečný pohled na svět, ale v jistém smyslu s širší platností – pro celé sociální skupiny, jež oba aktéři (možná vyhraněně) reprezentují? Zazněla již tehdy, na počátku devadesátých let, aby byla ve veřejném diskurzu rychle potlačena aktuálními transformačními zájmy.² Při přemýšlení nad čtyřiceti lety komunistického vládnutí, pádem starého režimu, vytvářením nového řádu a jeho historickou legitimizací však má smysl si ji klást. Nikoliv jako základ pro osočení, ale pro pochopení mnohých vyhrocených debat o minulosti, živých i po dvaceti letech.

Jaroslav Cuhra

1 Najisto netvrdím, že Vladimír Kolmistr byl již tehdy v KSČ, ostatně mnohý funkcionář různých organizací vykonávající stranický zájem členem nebyl.

2 Srv. např. SUK, Jiří: *Labyrintem revoluce: Akteři, zápletky a křížovky jedné politické krize (od listopadu 1989 do června 1990)*. Praha, Prostor 2003, s. 326–337; HADJIISKY, Magdalena: Vznik Občanské demokratické strany: Pokus o sociologickou analýzu. In: GJURIČOVÁ, Adéla – KOPEČEK, Michal (ed.): *Kapitoly z dějin české demokracie po roce 1989*. Praha – Litomyšl, Paseka 2008, s. 84–90.

Vyšší průmyslová škola v Kladně

Kladno 14/11 1950

Protokolární zápis

jednání o návrhu na vyloučení žáků Hofmana a Dolejšího
ze 2. ročníku vyšší školy strojnické (M2)

S[oudruh] Kolmistr (předseda Okres[ního] výboru ČSM v Kladně) předložil třídě návrh předsednictva OV ČSM, aby žáci Hofman a Dolejší byli vyloučeni ze školy. Jsou obviněni z následujících věcí:

1. 7/10 1950 zorganizovali večírek ČSM ve Vel[kém] Přítocně ve spolkové místnosti tamější skupiny. Na programu byl tanec při anglické jazzové hudbě, přičemž na čestném místě byla umístěna anglická vlajka; Dolejší, který má mimořádný zájem o anglický jazyk, anglicky vysvětloval názvy písní.

2. Dolejší, Hofman, gymnazista Lánský a absolvent gymnázia Procházka udržují styky s E. Hruškou (vyloučeným nedávno z gymnázia), který byl zapojen do protistátní letákové akce. Skupina se scházela ve Vel[kém] Přítocně; patřil k ní též syn dr. Václavíka, uprchlého do Anglie. – Procházka, jak známo, zastřelil u Lánského svého spolužáka Slaného.

3. Dolejší byl loni obviněn z přechovávání zbraní; byla provedena domovní prohlídka a (starší) zbraň byla též u něho nalezena; stejně u jeho přítele (součásti zbraní). Záležitost byla omluvena a vysvětlena jako projev mladické nerozvážnosti a neukáznutosti.

4. Na okresním aktivu ČSM se zúčastnil diskuse; kritizoval tu stranu, jež prý nedává dobrý příklad, její funkcionáři se prý nechovají vzorně. Odsuzoval sovětské filmy jako špatně vychovávající lid; nedovedl uvést příklad – teprve dodatečně na okresním sekretariátu ČSM uváděl jako příklady filmy „Celý svět se směje“ a filmovou pohádku; v diskusi se ukázalo, že nepochopil myšlenku uvedených filmů.

5. Umístění anglické vlajky v sále je prý projevem solidarity k anglickému proletariátu. – (Proč je třeba projevovat solidaritu s angl[ickým] proletariátem právě britskou vlajkou, když víme, že Labour Party v době agrese na Koreji (*sic*) naprosto neprotestovala proti americké útočnosti...!?) – Ve výpovědích nebylo shody mezi Dolejším a Hofmanem, proč byla vlajka přinesena.

Nemůžeme nečinně přihlížet k takové činnosti a projevování takových názorů. Lidově demokratický stát dává žákům možnost učit se a bude tuto možnost tím více dávat, čím kladnější bude jejich postoj.

Proto OV ČSM navrhuje třídě M2, aby projevila svůj názor. Domnívá se, že oba zmínění žáci třídy by měli být vyloučeni ze školy a přeraženi do výroby; tam by si brzy uvědomili, že si svůj stát nikým nedáme rozvracet!

S. Basl (předseda Š[kolské] s[kupiny] ČSM průmysl[ové] školy) vyzval k diskusi o návrhu.

S. Chaloupka: Budou-li vyloučení ze školy, nebude to působit výchovně; zatvrdí se ještě více, jejich poměr se nezlepší.

S. Kupec: V prostředí, kde chybu udělali, mohou ji lépe napravit než jinde.

S. Průša: Nechápu, proč si Dolejší nevzal naučení z dřívějšího případu (tj. z pátrání po zbraních u něho).

S. Dolejší: U mne nebyly zbraně nalezeny – jen trosky zbraní!

S. Dundr: Když jsme se učili (r. 1947) v Poldovce, bylo zde mnoho trosek zbraní ve „šmelcu“. Bylo nás učňů 360 a každý si něco vzal!

S. Basl dává hlasovat, kdo je pro vyloučení a kdo proti; pro vyloučení jsou pouze 2 hlasy, proti němu jen 3 – ostatní se zdrželi hlasování.

S. Kupec: I když hlasuji proti vyloučení, nesouhlasím s jejich činy; domnívám se, že náprava je nejsnazší zde, ve škole!

S. Urban (zástupce OV ČSM): Jako celek mlčíte – nedovedli jste je vychovávat; dělníkům se to jistě podaří!

S. Kupec: Byli funkcionáři ČSM; myslili jsme si, že když jsou funkcionáři-svazáky, že musí být správně zaměřeni! O jejich skutečné činnosti se dozvídáme dnes poprvé! Za jejich chování je zodpovědná především skupina ČSM v Přítočně!

S. Kolmistr: Máme zjištěno, že ve Vel[kém] Přítočně řada členů ČSM nosí ve klopě nebo pod klopou anglické vlaječky.

S. Husák: Zdrželi jsme se při hlasování proto, že nemůžeme v několika minutách rozhodnout o tom, na co měl OV ČSM celý měsíc času!

S. Kozák: Jak bude dílenská skupina ČSM moci kontrolovat jejich činnost, budou-li přerazeni do výroby? Nebudou přece také vědět, co dělají v soukromí, jako jsme to nevěděli my!

S. Kolmistr: Svazáci, vám nemá jít o to, jaký měl který z obou prospěch, ale jaké měli smýšlení. Nesmíme trpět ústupkaření!

S. Kupec: Pro nás je to vše překvapení – o ničem jsme dříve nevěděli!

S. Halwiger: Chceme znát podstatu obvinění; ať se vyjádří sám Dolejší!

S. Dolejší: Dne 7/10 t[oho] r[oku] jsme uspořádali večírek s hudbou, na němž byly písně české, německé (ne protistátní, podotýkám!) a anglické. Jazzoví fanouškové vědí, že označení písní je anglické – tak je tomu i v rozhlasu. Hofman řekl, že když hrajeme anglické písně, můžeme vzít i anglickou vlajku. Nenapadlo nás, že by to mohlo skončit aférou! Přišel Urban ze Hřebče a protestoval; přes toto nedorozumění bylo v zábavě pokračováno. Neměl proti tomu námitek ani přítomný orgán SNB!* – Pokud se týče filmů: Na aktivu jsem prohlásil, že se nemáme vyhýbat kritice žádného filmu, tedy ani sovětského. Právo kritizovat filmy nemají jen placení kritikové, ale i my všichni. Ostatně členové skupiny se na tom shodli!

S. Urban: Shodli se na tom, poněvadž jsi je tak vychovával!

S. Dolejší: Tato kritičnost není důsledkem mé výchovy. – A pokud se týče návrhu na naše vyloučení, můj názor je takový: Takovým způsobem nelze nikoho vychovávat! Má-li někdo špatný postoj proto, že mu není vše jasné, měl by být poslán na školení. Ostatně já na tom jistě nic nezměním – je to jistě již rozhodnuto, zda budu vyloučen, či ne!

S. Průša: Připomínám, že školení je odměnou, ne trestem!

S. Kupec: Čí to byla vlajka?

S. Dolejší: Hofmanova.

S.(?): Dolejší, proč Ty jsi ji měl u sebe, když byla Hofmanova?

S. Dolejší: Hofman jel do Prahy a dal si ji ke mně. Není veliká, pouze asi 5 x 12 cm.

S. Basl: Divím se, že jste měli čas na takové večírky – měli byste raději plnit usnesení ČSM, školit atd.!

S. Valentin: V internátě bylo 13 chlapců, jimž byly prominuty přestupky, pak utekli 2 za hranice!

S. Čihák: Jaký máš vlastně poměr k SSSR? Tvůj prospěch z ruštiny (= 4) nesvědčí o kladném poměru!

S. Dolejší: Nejsem sám – na ruštinu nadávají všichni, jak tu jsou, včetně Čiháka!

S. Čihák: Proč mluvíš za celý kolektiv?

S. Dolejší: Ruština mě nebaví a nejde mi.

Návrh na nové hlasování; všichni s ním souhlasí.

S. Husák: I s. Urban chyboval! Např. v září na okresní slavnosti KSČ se opil! Dal tím špatný příklad jako svazák a čelný funkcionář ROH!

Hlasování: Pro vyloučení 20 hlasů,
proti němu ... 2 hlasy (Chaloupka a Runt),
zdrželo se hlasování ... 9 žáků.

S. Basl a Kolmistr končí schůzi.

* Poznámka ke str. 2: Na večírku nebyl trvale přítomen příslušník SNB; pouze na chvíli nahlédla jedna příslušnice pražského SNB, pocházející z Přítočna, ale hned odešla – právě když s. Urban odsuzoval to, že je zde britská vlajka.

Zapsal:
Ladislav Podruh [v. r.]

Za OV ČSM:

Za ŠS ČSM:

Za třídní skupinu ČSM:

Kolmistr [v. r.]

Basl Josef [v. r.]

Dundr Stanislav [v. r.]